

Ez a gyűjtemény a tervek szerint még hosszabb ideig megtekinthető lesz az érdeklődők számára.

A tudományos ülésen elhangzott előadások teljes terjedelemben olvashatók az MKE Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezetének honlapján, melynek címe: <http://mkeszab.fw.hu>.

Szentesi Lajos

Kállay Rudolf Orvosi Szakkönyvtár

Zempléni és felvidéki kistelepülések könyvtárosainak regionális tanácskozása Sárospatakon

A sárospataki Zrínyi Ilona Városi Könyvtár vonzáskörzeti központként éveken keresztül rendszeresen segítette a térség tizenhét kistelepülési könyvtárának munkáját. Hatékony volt a kapcsolatunk a könyvtárosokkal és a fenntartókkal is. A vonzáskörzetek megszűnésével, majd a miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár módszertani osztályának felszámolása után a mi térségünkben is számos aprófalvas település könyvtárát zárták be végleg különféle indoklással. Az önállóan működő helyi gyűjtemények nagy részét pedig általános iskolával, faluházzal vonták össze. Jelenleg közös fenntartású intézményként működőképesek. Ezután a térség könyvtárainak vezetői magukra maradtak. Szakmai munkájukhoz a megfelelő információáramlás lelassult, a valahová tartozás érzése megszűnt. Néhány könyvtárossal maradt csak fenn a kapcsolatunk.

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma (NKÖM) a 14/2001. (VII. 4.) számú rendeletével létrehozta a könyvtári szakfelügyeleti rendszert, hogy a könyvtárfejlesztési stratégiai terv részeként, az EU-s felkészülés folyamatában felmérhessék a kistelepülési könyvtárak helyzetét, működőképességüket, a tárgyi és személyi feltételeiket, szolgáltatásaikat annak érdekében, hogy az aprófalvakban élők könyvtári ellátása korszerű formában valósulhasson meg.

Az elmúlt időszakban a miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár koordinálásával a zempléni régió számos községi könyvtárába könyvtári szakfelügyelők látogattak el. Az ellenőrzött könyvtárak vezetői főként a rendszeres tanácsadás és a szakmai továbbképzés lehetőségét hiányolták, illetve kérték.

Ez a kérés valósult meg 2004. január 14-én, amikor szakmai összejövetelre hívtuk meg a zempléni kistérségben még működő könyvtárak vezetőit. A háromnapos programot a felvidéki könyvtárosok is megtisztelték részvételükkel.

A rendezvény lebonyolítását a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Zempléni Könyvtárosok Szervezete hatékonyan segítette.

Az összejövetel színhelye a sárospataki Zrínyi Ilona Városi Könyvtár volt, ahol a január 14-én kezdődött plenáris ülésen *Halász Magdolna*, az intézmény igazgatója üdvözölte a csaknem fél-száz könyvtáros kollégát, és megnyitotta a tanácskozást. *Trembeczki Lászlóné*, az MKE zempléni szervezete elnöke is nagy örömmel tolmácsolta jókívánságait.

Ezután a résztvevők nagy érdeklődéssel hallgatták meg *Kopcsay Ágnes* főtanácsosnak a *Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma könyvtárfejlesztési programjáról* adott elemző tájékoztatását. A népszerű és igen felkészült előadótól megtudhattuk, hogy a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma az 1997-es CXL. számú, úgynevezett kulturális törvény irányelvei alapján 1999-ben rövid távú fejlesztési programot állított össze, melynek legfőbb célkitűzése a tudásalapú társadalom megteremtése, az esélyegyenlőség biztosítása, a kulturális örökség védelme volt. Elsőrendű feladatként határozták meg a megyei és a városi könyvtárak telematikai fejlesztését, a könyvtári szakfelügyeleti rendszer országos kiépítését, a könyvtári munkát segítő jogszabályok megalkotását. Az európai uniós felkészülés folyamatában nagy jelentőségű intézkedés volt a határon túli magyar könyvtárak hungarica anyagának bekapcsolása az Országos Dokumentumellátási Rendszerbe (ODR), a minőségfejlesztés és minőségbiztosítás bevezetése, és a könyvtárosok hétévenként kötelező továbbképzési programjának megvalósítása. A fejlesztési tervben kiemelkedően fontos feladatként a regionális könyvtári ellátás, a kistérségek könyvtári ellátása is szerepelt. Az újabb öt évre készített könyvtárfejlesztési tervzetben a kistelepülések könyvtáraiban az internethasználat lehetőségének megteremtését, a nemzeti kulturális örökség értékeinek digitalizálását, a könyvtárosi életpálya vonzóvá tételét, *minden évben ötven kis könyvtár fejlesztését* (épület, berendezés, szolgáltatások stb.), az EBSCO adatbázis ingyenes elérését a könyvtárakban, az ODR tagkönyvtáraiban a minőségbiztosítást és a fogyatékkal

élők könyvtári ellátását határozták meg. A legfőbb célkitűzés: bárki számára bárholnan biztosítani a korlátlan internetes hozzáférést a dokumentumokhoz és az információkhoz.

A plenáris ülésre meghívtuk *Sarka Ferencet*, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Közgyűlés Oktatási és Közművelődési Főosztályának vezetőjét, aki a *megye könyvtárfejlesztési koncepcióját* mutatta be. A közelmúltban megválasztott kiváló szaktekné megválasztott kiváló szaktekné megyénk sajtóságos gazdasági és társadalmi helyzetének ismeretében (munkanélküliség, az aprófalvas települések lakosságának elöregedése, nagy a migráció, sok az ellátatlan település) és az 1997. évi kulturális törvény EU-konform előírásai alapján vázolta fel könyvtáraink fejlesztési elveit. Borsod-Abaúj-Zemplén megye vezetői elengedhetetlenül fontosnak tartják a térség lakosságának könyvtári ellátását, a megfelelő szintű információs szolgáltatás megvalósítását és az esélyegyenlőség megteremtését. A kistérségek hálózatba történő szervezése, a regionális központok létrehozása, a megszűnt könyvtárak működőképessé tétele, az önkormányzatok együttműködése, a hálózati projektek kidolgozása, a tudományos kutatómunka eredményeinek felhasználása, a megfelelő tárgyi és személyi feltételek megléte, a könyvtárosi életpálya vonzóvá tétele a területi ellátás hatékony megvalósításának biztosítéka. A kistelepülések könyvtári ellátását önálló intézményben, szolgáltatóhelyeken vagy mozgókönyvtári szolgálat formájában, illetve megfelelő informatikai hálózat megteremtésével, elektronikus formában tervezik megvalósítani. A fejlesztés irányelvei: *régió – kistérség – együttműködés – szakmai elvárás – sikeres EU-s pályázatok = korszerű könyvtárak.*

Ezután *Tormássy Zsuzsának* *A magyarországi könyvtárak szerepe az EU-s felkészítésben* című, nagy figyelmet lekötő tájékoztatásából megtudhattuk, hogy a Külügyminisztérium a kommunikációs stratégia részeként 2001-ben a megyei európai információs pontok mellett kis könyv-

Tormássy Zsuzsa, Halász Magdolna, Kopcsay Ágnes, Sarka Ferenc

Dr. Bihary Albertné igazgatóhelyettes (Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár)

Szilágyi Sándorné igazgatóhelyettes (II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár)

A nemzetközi továbbképzés résztvevői



táruk részére hirdette meg *EU-s gyűjtemények kialakítása* című pályázatát, amely országosan elérte a célját. Ennek kapcsán több mint száz városi és községi könyvtár kapcsolódhatott be az EU-s felkészítő projektbe, amely az adott település lakosságának és a környező településeken élőknek a megfelelő szintű tájékoztatását, EU-s gyűjtemény létrehozását és különféle rendezvények szervezését kívánta meg. A pályázaton támogatást nyert kistelepülések könyvtárosai gondos, lelkiismeretes munkájának egyik bizonyítéka az európai uniós népszavazásunk pozitív eredménye. Ezért 2004-ben is kiemelt programként kezelik a könyvtárak részére kiírt pályázatot, amely a hálózatban történő gondolkodást segíti, az EU-s információknak a használóhoz történő eljuttatását szándékozik megvalósítani. A program koordinátora továbbra is Tormássy Zsuzsa. Professzionális munkáját az EU-s hálózatba bekapcsolódott könyvtárosok is elismerik, értékelik.

Másnap délelőtt Trembeczki Lászlóné elnökletével folytatódott a szakmai tanácskozás.

Először *dr. Bihari Albertné*, a nyíregyházi Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár igazgatóhelyettese *A gyermekkönyvtár módszertani kérdéseiről* címmel adott igen érdekes és gyakorlati tapasztalatokat közreadó tájékoztatást. Az elismert könyvtári szaktekintély a kistelepülések könyvtáraiban nélkülözhetetlennek tartja a gyermekrésztleg kialakítását. Sok hasznos útmutatást kaphattunk az állományalakításhoz, a nyitott-tér koncepció megvalósításához (átjárás a felnőtt részlegbe), a dokumentumállomány védelméhez és az ésszerű állománykivonás munkálataihoz is. Kiemelte az olvasás, az olvasószolgálati munka fontosságát, a gyermekekkel való egyéni és csoportos foglalkozás jelentőségét és a tehetőség gondozást.

Szilágyi Sándorné, a miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár nagy gyakorlattal rendelkező igazgatóhelyettese pedig a minden intézmény számára aktuális feladat, az éves könyvtári statisztika elkészítéséhez adott igen alapos, részletes felvilágosítást. A statisztika a fejlődés, a könyvtári munka tükré, a minőségfejlesztés, az egyes munkafolyamatok mérésének segítője. A jó statisztikának a különböző nyilvántartások pontos és naprakész vezetése a feltétele.

A tanácskozás résztvevői nagyon várták a *műhelymunkát*, hogy elméleti és gyakorlati segítséget kapjanak a könyvtár (vagy kettős funkciójú

intézmény) működésével kapcsolatos szabályzatok összeállításához (szervezeti és működési szabályzat, gyűjtőköri és könyvtárhasználati szabályzat, küldetésnyilatkozat stb.), a kötelező nyilvántartások elkészítéséhez, naprakész állapotban történő vezetéséhez. A két szekció vezetője *Szenthe Erzsébet* és Halász Magdolna volt.

A harmadik csoportban az internetet használó könyvtárosok Trembeczki Lászlóné segítségével a levelezéssel, a böngészéssel és az ODR szolgáltatásaival ismerkedhettek meg.

A szakmai program után a résztvevők városunk kultúrtörténeti értékeit és *Jakab Gábor* tehetséges népi kerámiaművész műhelyét is meglátogatták.

Január 16-án félnapos felvidéki kirándulással fejeződött be a háromnapos program. Kassán felkerestük egy magyar iskola könyvtárát, és kedves vendéglátónk volt *Kolivosko István*, a Bocaius Városi Könyvtár igazgatóhelyettese. Az intézmény magyar nyelvű helytörténeti értékeinek megismerése, tanulmányozása után elzarándokoltunk II. Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona sírhelyéhez, majd a rodostói ház kultúrtörténeti értékeinek megtekintését követően hangulatos, rövid városnéző sétával búcsúztunk egymástól és a téli Kassa városától.

Összegezve: a háromnapos program elérte célját, jól sikerült. A részt vevő könyvtárosok munkájukhoz kiváló szaktekintélyektől, megfelelő szintű tájékoztatást kaptak. Az országos és a megyei illetékeseknek ösztönözniük kellene a könyvtárak fenntartóit, hogy a közgyűjtemények felkerülhessenek a nyilvános könyvtárak jegyzékére, ami a fejlődés, a korszerűsítés esélyének biztosítója. A rendszeres összejövetel és szakmai vitafórum igénye is megfogalmazódott.

Halász Magdolna
könyvtárigazgató

